

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSA Władysław Pawlak (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa T. F. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przeciwko T. K.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 października 2012 r.,
zażalenia strony powodowej
na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punktach I podpunkt 3 i III wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 26 stycznia 2012 r.,

- 1. zmienia zaskarżone postanowienie zawarte w pkt. III wyroku Sądu Okręgowego w G. w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 645,39 zł (sześćset czterdzieści pięć 39/100) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**
- 2. odrzuca zażalenie w pozostałym zakresie;**
- 3. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 26 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy w G. w wyniku reformatoryjnego orzeczenia zasądził od strony pozwanej T. K. na rzecz strony powodowej T. F. spółki z o.o. kwotę 5 901,70 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 października 2010 r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie powództwo i apelację oddalił, odstępując od obciążania pozwanego kosztami procesu za obie instancje, z uwagi na jego szczególną sytuację życiową.

W zażaleniu strona powodowa zaskarżając powyższy wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu wniosła o jego zmianę poprzez zasądzenie na jej rzecz od strony pozwanej kwoty 1 087,84 zł tytułem kosztów procesu za pierwszą instancję i 645,39 zł tytułem kosztów postępowania odwoławczego oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Zarzuciła naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez odstąpienie od obciążania pozwanego kosztami procesu, które zostały przez stronę powodową poniesione w obu instancjach, z ogólnikowym powołaniem się na jego szczególną sytuację życiową, podczas gdy nie sposób przyjąć, by w sprawie zaistniał szczególnie uzasadniony wypadek, pozwalający Sądowi nie obciążać tymi kosztami pozwanego jako strony przegrywającej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zażalenie w zakresie w jakim dotyczy rozstrzygnięcia o kosztach procesu za pierwszą instancję, jako niedopuszczalne podlega odrzuceniu. Zgodnie z art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym do 3 maja 2012 r., który z mocy art. 9 ust. 1 i 6 noweli do k.p.c. z dnia 16 września 2011 r. - Dz. U. z 2011 r., nr 233, poz. 1381 ma zastosowanie w tej sprawie) zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienia sądu drugiej instancji co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. W związku z tym rozstrzygnięcie przez Sąd drugiej instancji - w następstwie wydania orzeczenia reformatoryjnego - o kosztach procesu przed sądem pierwszej instancji, nie jest orzeczeniem co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. Oznacza to, że nie podlega kontroli Sądu Najwyższego

(zob. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 3 grudnia 2010 r., I CZ 122/10, 14 stycznia 2011 r., V CZ 79/10, 25 stycznia 2012 r., II PZ 39/11, 22 lutego 2012 r., IV CZ 133/11).

Z tych względów w tej części zażalenie należało odrzucić na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 373 k.p.c.

2. Podstawową zasadą rozstrzygnięcia o kosztach procesu jest zasada odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 k.p.c.), zgodnie z którą, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Jej uzupełnieniem jest przepis art. 100 k.p.c., który stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

Wyjątek od reguły odpowiedzialności za wynik procesu został przewidziany w art. 102 k.p.c., który wyraża zasadę słuszności, stosownie do której, w wypadkach szczególnie uzasadnionych, sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nieobciążać jej w ogóle tymi kosztami.

Uznanie czy w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu tego przepisu jest przejawem dyskrecjonalnej władzy sądu, przy czym ocena wystąpienia takiego przypadku dokonywana jest z uwzględnieniem okoliczności konkretnego przypadku i winna być należycie umotywowana (zob. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 23 marca 2012 r., II PZ 1/12, 11 lutego 2010 r., I CZ 112/09, 27 stycznia 2010 r., II CZ 88/09, 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07). Ingerencja w to uprawnienie sądu niższej instancji w postępowaniu zażaleniowym przez sąd wyższego rzędu, może być usprawiedliwiona jedynie w razie stwierdzenia, że dokonana w zaskarżonym postanowieniu ocena jest dowolna, a przez to pozbawiona uzasadnionych podstaw (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 lutego 2012 r., I CZ 165/11 niepubl. i z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 23/11 niepubl.).

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy wskazał, że za zastosowaniem przepisu art. 102 k.p.c. przemawia szczególna sytuacja życiowa pozwanego, nie precyzując jednak z jakich

okoliczności faktycznych taką tezę wywodzi. W związku z tym uznanie przez ten Sąd, że w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony było dowolne.

Wynik postępowania odwoławczego determinował konieczność zastosowania art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., a w konsekwencji koszty za instancję odwoławczą należało stosunkowo rozdzielić, mając na uwadze okoliczność, że środek odwoławczy powodowej spółki został uwzględniony w ok. 70% (z dochodzonej kwoty 8 230 zł, na rzecz strony powodowej została zasądzona kwota 5 901,70 zł). Wyliczenie żądanych przez stronę powodową kosztów postępowania apelacyjnego na kwotę 645,39 zł odpowiada tej ich części w jakiej wygrała proces. Mianowicie na poniesione przez nią koszty w kwocie 900 zł składa się opłata od apelacji (300 zł, k. 90), wynagrodzenie za zastępstwo procesowe (600 zł - § 13 ust. 1 w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Dz. U. Nr 163, poz. 1348 z póź. zm., zwane dalej rozp.).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy uwzględnił w tej części zażalenie na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., a o kosztach postępowania zażaleniowego orzekł w oparciu o przepisy art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c., i art. 100 zd. 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się opłata od zażalenia (30 zł, k. 145) oraz wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone zgodnie z § 13 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 2 rozp. stosownie do uwzględnionej części zażalenia.